

La mala situació del sistema públic de pensions no ha impulsat els plans privats.
FRANCESC MELCION

Els plans de pensions perden rendibilitat i clients

En tres anys gairebé 290.000 inversors han abandonat el mercat de plans de pensions

LEANDRE IBAR
BARCELONA

Els plans de pensions van a la baixa. Amb molts plans amb rendibilitats negatives en el primer semestre del 2018, aquests instruments financers perden clients des de fa anys just quan, amb la crisi del sistema de pensions, podrien estar en ple creixement.

Des del segon trimestre del 2015, el total d'inversors amb plans de pensions individuals –no vinculats a la feina– ha caigut en 289.000 persones, un 3,7% del total, i està a punt de baixar dels 7,5 milions d'usuaris si es manté la tendència, segons dades del ministeri d'Economia. Pel que fa a la rendibilitat, en aquest 2018 està sent especialment negativa. D'acord amb els càlculs del ministeri, la rendibilitat mitjana dels dos primers trimestres va ser de -1,09% i -0,39%.

El 2017 el total de plans de pensions disponibles va disminuir un 6,5%, fins als 2.661 productes disponibles, segons les mateixes dades. La

majoria d'aquests plans estan gestionats "per la gran banca", explica Xavier Brun, professor de finances a la Universitat Pompeu Fabra i gestor de fons.

Caiguda de la rendibilitat

Jaume Quibus, economista gestor de riscos i expert en pensions, considera que la rendibilitat dels plans "no ha sigut prou atractiva" i afegeix que la comptabilitat a valor de mercat espanta la gent, perquè els inversors

"deixen de fer aportacions" quan veuen que el seu pla perd valor. Segons Quibus, "cal un canvi normatiu" que desvinculi la informació que els fons proporcionen als seus clients. Actualment estan obligats a informar-los del valor de mercat dels plans.

Per la seva banda, Brun considera que la baixa rendibilitat es deu al fet que moltes gestores aprofiten que els plans de pensions són inversions a llarg termini que els clients no poden tocar. Aquest fet es tradu-

Fiscalitat
La rebaixa fins a 8.000 € del mínim desgravable va reduir les aportacions

Interessos
Una pujada dels tipus afectarà el valor dels plans de renda fixa

eix en comissions una mica més elevades que els fons d'inversió tradicionals, però sobretot en el fet que una part important de les gestores inclouen en els plans aquelles operatives amb menys rendiment, esperant que en el futur es recuperin.

"Els que més pateixen són els plans a termini fix", explica Quibus. Aquests plans, que se centren en deute tant privat com públic, estan donant rendiments molt minsos a causa dels baixos tipus d'interès arreu del món, especialment els bons del tresor de la majoria de països desenvolupats. "El deute públic a Alemanya ha tingut tipus negatius i, quan els tipus cauen, els fons pateixen", afegeix. En canvi, Brun considera que el mercat està anticipant les futures pujades de tipus d'interès anunciades pels bancs centrals per a l'any vinent, cosa que afecta el valor dels actius inclosos en els plans: una pujada de tipus fa perdre valor a les inversions, ja que els nous títols de deute tindran una rendibilitat millor.

D'altra banda, els plans de pensions de renda variable –els que in-

1. Com s'ha reduït el mercat de plans de pensions?

Des del 2015, 289.000 inversors han abandonat el mercat de plans de pensions, i el total de plans disponibles va caure un 6,5% durant el 2017.

2. Quant ha caigut la rendibilitat dels plans?

En els dos primers trimestres del 2018 la rendibilitat mitjana dels plans de pensions a Espanya va ser del -1,1% i del -0,3%.

3. Què ha afectat el rendiment dels plans?

Els baixos tipus han afectat el rendiment dels bons de deute públic, principal actiu dels plans de pensions de renda fixa, i una futura pujada devaluaria els títols inclosos en els plans. A més, les caigudes recents de la borsa han provocat pèrdues als plans de renda variable, que inverteixen principalment en accions.

verteixen en accions– queden a mercè del comportament dels mercats de valors. "Els de renda variable pateixen per la caiguda de la borsa", explica Quibus, una anàlisi amb la qual coincideix Brun. El mal comportament de la borsa espanyola –l'Íbex-35 ha caigut un 11% des del gener– ha sigut el detonant del pobre comportament d'aquests plans.

Menys desgravacions

La legislació actual permet als inversors desgravar-se fins a 8.000 euros anuals en matèria de contribucions als plans, tot i que, en el moment de recuperar-lo (ja sigui amb la jubilació o per algun altre motiu), tot el pla tributa com a renda del treball, és a dir, al mateix tipus impositiu que els salaris. Això suposa "un pal" a l'hora de cobrar el pla, segons Jaume Quibus.

"La fiscalitat no hi ajuda", afegeix Quibus. Mentre que fins al 2015 es podia desgravar fins a 12.000 euros anuals invertits en plans de pensions, actualment la xifra està limitada a 8.000 euros. Aquesta mesura fa que hagi baixat tant el nombre de clients com les quantitats que hi aporten. Una quantitat deduïble més gran en la declaració de la renda afavoria sobretot les rendes més altes, que tenen més recursos per fer aportacions.

En aquest sentit, Xavier Brun creu que "la gent comença a veure que la liquiditat és un valor", un punt en què els fons d'inversió tenen avantatge, perquè permeten als clients retirar els diners en el moment que ho vulguin.

arriben dividit les despeses

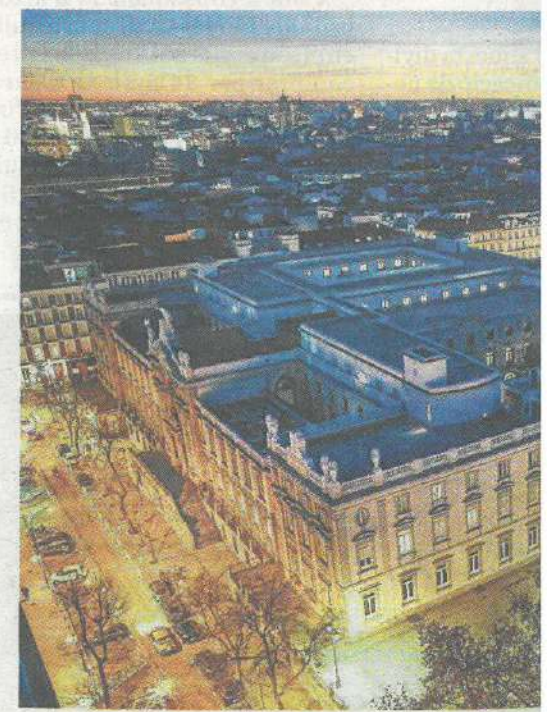
Els bancs repeteixen que veuen que no hi hagi retroactivitat

LAIA FORÈS
MADRID

Després de dues setmanes i mitja d'incertesa i caos jurídic, el Tribunal Suprem debatrà avui qui ha de pagar finalment els impostos lligats a les hipoteques, si els clients –com passava fins ara– o els bancs –com va determinar el mateix tribunal en la sentència feta pública el 18 d'octubre–. Els 31 magistrats de la sala tercera del Suprem es reuneixen en sessió plenària per revisar la jurisprudència establerta amb la sentència després que el president de la sala, Luis María Díez-Picazo, notifiqués l'endemà que la deixava en suspens.

Díez-Picazo va justificar la decisió per la "gran repercussió econòmica i social" del canvi de criteri. Els magistrats arriben al ple d'avui dividits davant d'una situació inèdita, qüestionada fins i tot des de dins de la judicatura. Segons fonts del Suprem, la posició definitiva sobre qui ha de pagar l'impost sobre els actes jurídics documentats (AJD) es podria ajornar fins demà si avui no hi ha consens.

Els bancs, els principals perjudicats per la sentència, han mogut fitxa per deixar clara la seva posició. Si es confirma la jurisprudència –i, per tant, són les entitats les responsables de pagar les despeses associades

El Tribunal Suprem (a la foto, en una imatge transcendental per a la banca espanyola. JUAN CARLOS)

a les hipoteques, l'impost de successió i el bancari, les entitats de la taula, apunten d'euros sobre tres anys. L'alt tribunal qualsevol una hipoteca volució o meixen i anul·larà front a no hi ha sentència s'espera clar si hi Els bancs pot pena haver co "Ens hem afirmava Álvarez, Santand 95 i ha es litat dur el canvi d no tingu subratlla ller de les direct els últim tats econo parlar de